

Andrzej Wiśniewski

"Problemy kolizyjne prawa spadkowego", J. Balicki, Warszawa 1963 : [recenzja]

Palestra 7/11(71), 65-66

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nym". Natomiast w nauce prawa cywilnego nie uświadomiono sobie jeszcze dostatecznie tej różnicy metodologicznej. W następstwie tego postępowi cywiliści przystępują wprawdzie do badania instytucji prawnych od strony ich podłoża społecznego, jednakże nie przeprowadzają w swej systematyce podziału pojęć na formalne i materialne. Aby temu stanowi rzeczy zaradzić, autor opracował monograficzne problemy dogmatycznych pojęć materialnych w nauce prawa przy szczególnym uwzględnieniu problematyki prawa cywilnego.

Początkowe rozdziały książki poświęcone są przedstawieniu prawnych pojęć naukowych, ideopoznawczego charakteru naukowych pojęć dogmatycznych, zagadnieniu pojęć materialnych, formalnym i materialnym pojęciom dogmatycznym. Większa część pracy poświęcona jest omówieniu różnych doktryn burżuazyjnych, poczynając od szkoły prawa natury, a na teoriach Petrażyckiego, Kelsena, amerykańskiej szkoły socjologicznej i Rossa kończąc. W ostatniej części monografii, dotyczącej problematyki szczegółowej, autor omawia pojęcia prawa cywilnego, osoby prawne, prawo podmiotowe, prawo własności, delikt cywilny.

J. Balicki: *Problemy kolizyjne prawa spadkowego*. PWN. Warszawa 1963 r., s. 124.

W literaturze polskiej niewiele jest opracowań monograficznych poświęconych części szczegółowej międzynarodowego prawa prywatnego. Omawiana praca wypełnia tę lukę w stosunku do problematyki kolizyjnej prawa spadkowego.

Sąd polski, mając do rozstrzygnięcia problem spadkowy z elementem obcym, a więc rozpatrując sprawę spadkową po cudzoziemcu zmarłym w Polsce albo po obywatelu polskim zmarłym za granicą lub też mając do czynienia ze spadkiem, w skład którego wchodzi mienie znajdujące się za granicą — musi ustalić przede wszystkim, jakie prawo jest właściwe w tych sprawach. Czy właściwe więc jest prawo polskie, czy też obce, a jeśli obce, to prawo jakiego mianowicie kraju? Od tego bowiem zależy, według jakiego prawa ma być ocenione dziedziczenie ustawowe, dziedziczenie testamentowe, zdolność testowania, zdolność dziedziczenia, forma testamentu, hezdiedziczność spadku itd. Z zagadnieniami tymi, na które znajdujemy odpowiedź w książce, styka się polski urzędnik konsularny. Styka się z nim także notariusz sporządzający testament cudzoziemca albo obywatela polskiego, jeśli testament ten obejmuje także majątek położony za granicą. Z problemami tego typu może się też zetknąć w swej praktyce adwokat. Trzeba bowiem pamiętać, że w okresie ostatnich kilkunastu lat spraw i problemów kolizyjno-spadkowych było więcej niż w okresie, który upłynął między wydaniem polskiej ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym (1926 r.) a wybuchem II wojny światowej.

Autor pracy nie omawia w niej (co wynika zresztą z tytułu książki) przepisów materialnych, merytorycznych prawa spadkowego. Pominięte też są problemy międzynarodowego procesu cywilnego — poza omówieniem własności sądów polskich w sprawach spadkowych z elementem obcym. Nie omawia się też w pracy podstawowych pojęć międzynarodowego prawa prywatnego. Autor wychodzi bowiem z założenia, że pojęcia te są czytelnikowi znane, a w każdym razie może on znaleźć ich wyjaśnienie w licznych, także powojennych opracowaniach.

Praca rozpoczyna się od podania i omówienia źródeł prawa. Z kolei przedstawione są następujące zagadnienia: prawo właściwe dla spraw spadkowych (statut spadkowy), zdolność dziedziczenia, zdolność testowania, forma testamentu, spadek

bezdziejczny. Następnie autor omawia wyjątkowe sytuacje uchylające stosowanie ogólnych zasad kolizyjnych, a w szczególności klauzulę porządku publicznego, odesłanie, kwalifikację, potrącenie. Szczegółowo omówione zostały przepisy polskie, jak również normy kolizyjne znajdujące się w zawartych przez Polskę umowach międzynarodowych.

Ostatni rozdział książki zawiera postulaty *de lege ferenda*.

J. Białobrzeski, M. Wiśniewski: *Tabele potrąceń podatku od wynagrodzeń oraz podstawowe zasady obliczania*. Wyd. IV. Wyd. Prawn. Warszawa 1963 r., s. 60.

W marcu bieżącego roku nastąpiło dalsze obniżenie skali podatku od wynagrodzeń dla osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz podwyższenie górnej granicy zarobków wolnych od opodatkowania z 850 do 1000 zł miesięcznie. W związku z nowymi cenami zostały też odpowiednio zmienione wpływające na wysokość podatku ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe oraz ryczałty opałowe.

Zmiany te zdezaktualizowały większość dotychczasowych tabel podatku od wynagrodzeń. W obecnym wydaniu prawie wszystkie tabele zostały wskutek tego zmienione i przystosowane do nowych przepisów.

Nie został natomiast zmieniony układ pracy. Dzieli się ona nadal na dwie części: objaśnienia i tabele. W objaśnieniach podane są podstawowe zasady obliczania podatku oraz wyjaśnione są zasadnicze pojęcia prawa podatkowego. Autorzy omawiają tu rodzaje wynagrodzeń podlegających opodatkowaniu i zasady stosowania właściwych tabel, podatek uzupełniający, sprostowanie podatku i odwołania, odpowiedzialność płatnika podatku od wynagrodzeń, sposób wpłacania podatku oraz właściwość organów finansowych w sprawach podatku od wynagrodzeń.

Andrzej Wiśniewski

PRZEGLĄD PRASY PRAWNICZEJ

Projekt kodeksu rodzinnego na forum Sejmu

W numerze 8—9 (1963) miesięcznika „Państwo i Prawo” znajdujemy uzasadnienie projektów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz przepisów wprowadzających te ustawy, przedstawione przez Ministra Sprawiedliwości Mariana Rybickiego w Sejmie w dniu 28.VI.1963 r. podczas pierwszego czytania tych projektów.

„To — powiedział Minister — jaką rolę społeczną wyznacza się rodzinie, jak kształtują się wzajemne prawa i obowiązki małżonków, jak uregulowany jest problem zawarcia, trwałości, a w bezwzględnie koniecznych wypadkach i rozwiązania małżeństwa, jak przedstawia się pozycja prawna dzieci, to wszystko wskazuje na stopień rozwoju systemu prawnego oraz na poziom kultury i moralności społeczeństwa, które system ten stworzyło. Toteż historia prawa rodzinnego jest jednocześnie historią walki z obskurantyzmem i wstecznictwem”.